

Zasajevanje plantažnih vinogradov

V Makedoniji izvajajo obsežno akcijo zasajevanja plantažnih vinogradov in sadovnjakov. Nove sadovnjake in vinograde zasajajo predvsem na zemljiščih, ki so izpostavljena eroziji. Tako ogrožene površine zavarujejo pred škodljivim učinkovanjem voda. Takih zemljišč je v Makedoniji za okrog 328 hektarov. V zadnjih letih so se vzporedno z razširjanjem sadovnjakov in vinogradov na socialističnih gospodarstvih lotili tudi zasajevanja tako imenovanih kompleksnih plantažnih vinogradov, ki jih sestavljajo tudi zemljišča posameznih kmetov. Največ izkušenj glede zasajevanja nasadov te vrste je imel doslej kumanovski okraj.

OKROG 200 HEKTAROV PLANTAŽNIH VINOGRADOV V KUMANOVSKEM OKRAJU

Zadruge kumanovskega okraja so začele zasajevati plantažne vinograde na posestvih svojih članov, individualnih kmetov že l. 1953. Od l. 1953 do 1955 so uredili 93 hektarov kompleksnih nasadov, ki jih večinoma sestavlja zemlja individualnih kmetov. Zaradi zaseditve teh plantažnih nasadov je bila združena zemlja 276 individualnih kmetovalcev. Tako so samo v vasi Matejče zasadili 20 hektarov plantažnih vinogradov, v Romanovcih 22 hektarov, v Dragomancih 12 hektarov itd.

Pri zasajevanju teh vinogradov, ki so lani že prvič rodili, so investirali le okrog 1 milijon dinarjev ali 120.000 dinarjev na hektar. Investicije so tako majhne zaradi velikega deleža individualnih kmetov pri pripravi zemljišča in drugih delih. Zasaditev 1 hektara plantažnega vinograda stane sicer 400 do 500 tisoč dinarjev.

Vinogradi so zasajeni v desetih parcelah, od katerih meri najmanjša 5 hektarov. Sajeni so tako, da omogočajo uporabo mehanizacije in izvajanje agrotehničnih ukrepov. Lani so zadruge v kumanovskem okraju nadaljevale zasajevanje plantažnih vinogradov. Letos bodo po planu zasadile še okrog 100 hektarov plantažnih vinogradov in okrog 200 hektarov sadovnjakov.

Obveznosti zadruge so naslednje:

- da daje individualnemu kmetovalcu, na katerega zemlji zasajajo plantažni vinograd, kredite za nakup materiala za nasajevanje in drugih sredstev. Te kredite so zadrugi skupaj z obrestmi dolžni vrniti v roku 5 do 15 let. Kredite dajejo na površinsko enoto, na kateri zasajajo vinograd (120 do 140 tisoč na hektar);

- da nudi zadrugi strokovno pomoč pri zasajevanju in negi nasadov in sredstev, ki so potrebna za zaščito vinogradov pred škodljivci;

- da nudi kmetovalcem pomoč pri obdelavi zemlje; v ta namen bodo zadruge pomnožile svojo mehanizacijo in druga sodobna sredstva. Za to pomoč so zadrugi dolžni dati zadrugi ustrezajoče povračilo.

Po svoji strani pa se individualni kmetovalci — člani zadrug zavežejo:

- da zasadijo in negujejo vinograd pod strokovno kontrolo zadruge, uporabljajoč v njem vse agrotehnične in druge ukrepe;

- da del svojih dohodkov od novih vinogradov plačajo v zadrugo (lani je ta odstotek znašal 5 do 6 odstotkov);

- da prodajo svoje presežke grozdja sodelovanjem zadruge po tržnih cenah; zadruga se po svoji strani zaveže, da bo te presežke odkupila.

Individualni kmetovalci ohranjajo še naprej pravico lastnine nad parcelami, ki so jih vložili. Lahko pa izstopijo iz tega pogodbenega razmerja šele po 5 do 10 letih potem, ko je vinograd prvič rodil. Upoštevana je prav tako možnost, da zadruga odkupi njihove parcele.

Ta način združevanja in povezovanja individualnih proizvajalcev z zadrugo je koristen na več načinov. Tako se pospešuje neposredno kmetijska proizvodnja tudi na individualnih gospodarstvih. Po drugi strani se s krepitevijo zadrugnih skladov in s krepitevijo mehanizacije, ki jo zahtevajo novi vinogradi, krepi tudi družbena lastnina, z njo pa tudi vpliv in ugled zadrug. S takim povezovanjem se individualni proizvajalci približujejo zadrugi. Važno je poudariti to, da se sredstva, ki jih dajejo v obliki kreditov, ponovno vračajo v zadrugo.

D. V.

Pod kakšnimi pogoji dobijo proizvajalci od zadrug hibridno seme

Lani so v Makedoniji zasejali s hibridno koruso (heterozis) okrog 1600 hektarov, kar je znatno manj, kakor so računali. Letos računajo, da bo posejanih s heterozno koruso okrog 9600 hektarov. To povečanje je sledilo po dobrih rezultatih, ki so bili doseženi s sejanjem heterozne koruske lani. Računajo, na primer, da je heterozna korusa dala lani v štipčkim okraju za 27 odstotkov višji pridelek kakor domača korusa. Naj navedemo nekaj primerov največjih pridelkov, ki so bili doseženi lani v posameznih okrajih:

	Pridelek heterozne koruske na ha	Pridelek domače koruske na ha
Dobrejci	140 stotov	80 stotov
Veljuša	110 stotov	60 stotov
Grudoševci	100 stotov	80 stotov

Pripominjamo, da gre tu za pridelke koruske v storžu, kar pomeni, da je bil pridelek v zrnu za okrog 30 odstotkov manjši od navedenih števil. Prav tako je treba povedati, da teh donosov niso dosegli na vsem občinskem področju, temveč le v posameznih delih vasi, na zadrugnih ekonomijah in na zemljiščih najnaprednejših individualnih kmetovalcev.

Računajo na primer, da ima kočansko področje za 32 odstotkov večji donos od heterozne koruske kakor od domače koruske.

Hibridno seme so dale zadruge vsem individualnim kmetom tako članom kakor nečlanom zadruge pod določenimi pogoji. Zadruga se je s pogodbo zavezala, da bo kmetom zagotovila seme heterozne koruske (po določenih cenah) in da jim bo nudila strokovno pomoč pri negi koruske in pri izvajanju agrotehničnih ukrepov. Če doseže individualni proizvajalec zaradi setve in dobre nege heterozne koruske do 20 odstotkov višji pridelek kakor je povprečni pridelek v kraju — v tem primeru ostane vsa pridelana količina njemu. Kolikor pa kmet preseže povprečni krajevni pridelek za več kakor 20 odstotkov, delj ta presežek z zadrugo na polovico.

Glede setve heterozne koruske so največje težave v tem, ker zadruge nimajo dovolj strokovnjakov, ki bi nudile kmetovalcem potrebno pomoč. Prav tako bo potrebnega še več vztrajnega prizadevanja, da se bo sejanje semen heterozne koruske populariziralo med kmetovalci.

Uspeh v merinizaciji ovc

V Makedoniji so zelo ugodni pogoji za razvoj ovčarstva. Okrog 50 odstotkov dohodkov, ki jih daje živinoreja, odpade na ovčarstvo. Število ovc znaša okrog 2 milijona in 200 tisoč. Kakovost ovc pa je precej slaba, kar je razvidno iz naslednje tabele, ki kaže proizvodnjo na ovco v primerjavi z jugoslovanskim povprečjem (podatki o povprečni proizvodnji mleka in volne v FLRJ so iz Statističnega letopisa):

	V Makedoniji	Povprečje za FLRJ
Proizvodnja mleka	do 18 kg	24 kg
Proizvodnja volne	do 1.2 kg	1.4 kg
Proizvodnja mesa	18 kg	—

Zaradi tako majhne proizvodnje na glavo je merinizacija ovc v Makedoniji nujna, in to v čim večjem številu, da bi dobili merino ovce, ki dajejo znatno večjo in boljšo proizvodnjo volne, mleka in mesa. V tem pogledu so v Makedoniji dosegli pomembne rezultate. Od l. 1948 naprej so merinizirali okrog 400 tisoč ovc. Od tega števila jih je bilo samo lani osemstopenjskih okrog 152 tisoč, kar je pomemben uspeh. Ta uspeh je toliko večji, ker pripada v Makedoniji okrog 4 petine ovc individualnim rejcem, ki jih je bilo treba

(Nadaljevanje na 9. strani)

Uspeh v merinizaciji ovc

(Nadaljevanje z 8. strani)

za to akcijo zainteresirati in jim zagotoviti potrebna sredstva.

Letos so izdelali obsežen program merinizacije: letos naj bi osemenili 542 tisoč ovc. Tako bi bilo okrog 25 odstotkov vseh ovčjih čred v tej republiki meriniziranih.

ZGLED ŠTIPSKEGA OKRAJA

V akciji merinizacije je dosegel največji uspeh štiški okraj: od 152 tisoč ovc, kolikor jih je bilo do začetka decembra osemenjenih v Makedoniji, jih odpade samo na štiški okraj okrog 118 tisoč. Ta zgled kaže, kako je uspeh vsake akcije odvisen od dobre organizacije.

Akcija za merinizacijo čred je bila v štiškem okraju dobro organizirana. Organizirane so bile okrajne komisije, v katerih so sodelovali zastopniki krajevnih odborov, zadrug in kmetijskih strokovnjakov. Te komisije so dobro pripravile akcijo in jo ves čas popularizirale, organizirale delo, namestitve, prehrano in selekcijo ovc itd.

Kmetijske zadruge pa so po svoji strani zagotovile plemenske živali in druga sredstva za osemenjevanje. Po vseh večjih krajih so organizirali centre za osemenjevanje. Zaradi dobre organizacije prevoza so sredstva naglo prenašali iz kraja v kraj. Pravtako so zadruge zagotovile strokovno pomoč. Zelo važno je bilo delo zadrug, ko je bilo treba pridobiti kmetovalce, da so se začeli zanimati za merinizacijo in da so dali zanjo na razpolago najboljše, izbrane živali.

NAŠA TRIBUNA

O plačevanju anuitet v zadrugah

Vprašanje: Ali lahko kmetijska zadruga plača anuiteto pred vplačilom v okrajne zadrugne sklade?

Po veljavnih predpisih uživa od 1. januarja leto 1956 kmetijska zadruga glede plačevanja anuitet določen privilegiran položaj. Privilegij je v tem, da lahko kmetijska zadruga plača anuiteto tudi na breme sredstev svojega amortizacijskega sklada in ne samo na breme skupnega dohodka. Ta privilegij je absoluten, to je, lahko ga izkoristi ne glede na to, koliko skupnega dohodka je bilo ustvarjeno, a na temelju sklepa zadrugnega organa upravljanja. Tudi pri sami razdelitvi skupnega dohodka je kmetijska zadruga uživala do leta 1957 v primerjavi z drugimi gospodarskimi organizacijami določene prednosti glede vrstnega reda kritja anuitet.

Medtem ko se je pri drugih gospodarskih organizacijah anuiteta kot zakonska obveznost iz dobička krija iz dela dobička po zveznem obdavčenju, je za kmetijske zadruge že od leta 1956 veljal režim, razširjen z zveznim družbenim planom za leto 1957 na vse gospodarske organizacije, da se anuiteta krije iz skupnega dohodka pred ugotovitvijo dobička.

Kmetijska zadruga spada po predpisih, ki veljajo od začetka leta 1956, v isto kategorijo gospodarskih organizacij, pri katerih dobičku ne sodeluje okrajni ljudski odbor, temveč občina.

V razmerju do okraja ima kmetijska zadruga le obveznost plačati zemljarino v družbeni investicijski sklad okraja. Kmetijske zadruge plačajo zemljarino po katastrskem dohodku in po stopnji, ki jo določi okrajni ljudski odbor v mejah, ki so določene z zveznim družbenim planom: to je od 13 do 47 odstotkov tako v letu 1956 kakor v letu 1957. Okrajni ljudski odbor lahko sklene, da se zemljarina, ki jo plača kmetijska zadruga, delno ali v celoti vrne v zadrugni investicijski sklad zadruge, ki jo je plačala.

Zemljarina ima v razmerju do anuitete kakor tudi do drugih zakonskih obveznosti prvenstvo ob kritju iz skupnega dohodka. To je razen drugega v skladu tudi z možnostjo, da se anuiteta plača iz sredstev amortizacijskega sklada.

Če torej gre za vrstni red pokritja iz skupnega sklada dohodkov, uživa zemljarina prvenstvo v odnosu do anuitete, zato pa je lahko anuiteta plačana v breme sredstev amortizacijskega sklada, kar pomeni prejem neodvisno od plačila zemljarine.

Marko Petrović

Obresti na osnovna sredstva v obrti določijo ljudski odbori

Zastavljeno nam je bilo naslednje vprašanje:

»Kdo bo odredil obrestno mero za osnovna sredstva obrtnih podjetij in delavnic?«

Odgovor:

V uredbi o spremembah in dopolnitvah uredbe o upravljanju osnovnih sredstev gospodarskih organizacij, ki je bilo objavljeno v Službenem listu FLRJ števil. 1 iz letošnjega leta in ki velja od 1. januarja naprej, je v členu 48/b tudi to vprašanje regulirano.

Ta člen se glasi:

»Višino stopnje, po kateri plačujejo obresti obrtna, gostinska in komunalna podjetja in delavnice, kakor tudi turistična podjetja, določa občinski ljudski odbor.

Obresti za osnovna sredstva, ki jih plačajo gospodarske organizacije iz prejšnjega odstavka, grede v dohodke občinskega investicijskega sklada.«

Proizvodnja na socialističnih gospodarstvih v Vojvodini

V Vojvodini je sedaj 347 kmečkih obdelovalnih zadrug in 233 kmetijskih posestev. Ta socialistična gospodarstva zavzemajo 23,5 odstotka obdelovalne površine Vojvodine; skupaj imajo 375.632 hektarov. Ti podatki kažejo pomen, ki ga imajo kmetijska posestva in zadruge Vojvodine za naše kmetijstvo.

Na posvetovanju, ki je bilo te dni v Novem Sadu, so bile analizirane in izmenjane lanske izkušnje socialističnih kmetijskih gospodarstev. Objavljamo nekaj podatkov o doseženih rezultatih v obdelovalnih zadrugah in na kmetijskih posestvih te pokrajine, kakor so bili podani na posvetovanju.

Socialistična gospodarstva so imela že doslej uspehe v proizvodnji. Donosi so na njih večji od donosov na zasebnih gospodarstvih za okrog 25 odstotkov v celoti, in to:

pri pšenici	za 23 odstotkov
pri koruzi	za 20 odstotkov
pri ječmenu	za 23 odstotkov

Tudi mlečnost krav je na socialističnih gospodarstvih večja kot na individualnih. V letu 1955 so na primer na državnih posestvih dobili po 1795 litrov na kravo, medtem ko znaša na individualnih posestvih povprečna mlečnost 1100 litrov.

Določeno število socialističnih kmetijskih organizacij je doseglo relativno dobre rezultate, ki so mnogo višji, kakor je vojvodinsko povprečje:

47 kmet. org. je doseglo donos pšenice višji kakor 20 stotov, 86 kmet. org. je doseglo donos koruze višji kakor 30 stotov, 61 kmetijskih organizacij je imelo več mleka na kravo kakor 200 litrov.

Posamezne kmetijske organizacije so dosegle donos pšenice 35 stotov na hektar, 52 stotov koruze, nato 360 stotov sladkorne pese in 3330 litrov mleka na kravo.

Čeprav o posamezna socialistična gospodarstva dosegla visoke donose, vendar v celoti gledano, sedanji donosi poljedelskih kultur in proizvodnje mleka niso zadovoljivi, ker so v primerjavi z razvitimi državami nizki.

Posamezni primer, o katerih smo govorili, kažejo, da bi mogla tudi druga socialistična gospodarstva doseči take rezultate. To ni odvisno samo od objektivnih pogojev, temveč predvsem od organizacije proizvodnje, od sistema nagrajevanja in uporabe agrotehničnih ukrepov. Koliko je uspeh odvisen od organizacije proizvodnje, najbolje izpričuje zgled gospodarstev, ki imajo iste pogoje za proizvodnjo, dosegla so pa različne rezultate (n. pr. delovne zadruge v Senti in Kikindi).